

ด่วนมาก

ที่ นร 0601/๗๔๓

สำเนา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ทำเนียบวังหน้า กรุงเทพฯ 10200

27 พฤษภาคม 2535

เรื่อง ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาตีความ (ปัญหาการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์
ในเขตป่าไม้ถาวร)

เรียน อธิบดีกรมป่าไม้

อ้างถึง (1) หนังสือกรมป่าไม้ ส่วนมาก ที่ กษ 0707.02/3163

ลงวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2535

(2) หนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ส่วนที่สุด ที่ นร 0601/ป 1647

ลงวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2535

สิ่งที่ส่งมาด้วย บันทึก เรื่อง ปัญหาการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์
ในเขตป่าไม้ถาวร

ตามหนังสือของกรมป่าไม้ที่อ้างถึง (1) กรมป่าไม้ขอให้คณะกรรมการ
กฤษฎีกาให้ความเห็นในปัญหาข้อกฎหมายว่า

1. พื้นที่ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2506 กำหนดให้เป็น
ป่าไม้ถาวรของชาติ ต่อมามติคณะรัฐมนตรีเปลี่ยนแปลงมติคณะรัฐมนตรีเดิมโดยมอบให้
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับไปดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดิน
เพื่อเกษตรกรรม แต่ยังไม่มีการออกกฎหมายกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในท้องที่นั้น จะถือว่า
พื้นที่นั้นยังคงเป็นป่าตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้หรือไม่ การออก น.ส.3 หรือโฉนดที่ดิน
จะต้องปฏิบัติตามข้อตกลงระหว่างกรมที่ดินกับกรมป่าไม้ หรือกรมที่ดินกับสำนักงานการ
ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หรือไม่

2. ในกรณีที่ผู้ครอบครองที่ดินตามเอกสาร ส.ค.1 ปลอมให้พื้นที่รกร้างว่างเปล่าจนเจ้าหน้าที่ป่าไม้ปลูกสวนป่าขึ้นเต็มพื้นที่มาเป็นเวลานานสิบปี โดยเจ้าของที่ดินมิได้โต้แย้งสิทธิครอบครองภายในกำหนดอายุความ จะถือว่าผู้ครอบครองที่ดินเดิมหมดสิทธิการครอบครอง หรือไม่

บัดนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา(กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 7) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวข้างต้นแล้ว เห็นว่า

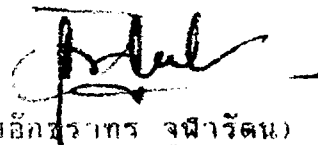
1. เมื่อยังไม่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในพื้นที่ส่วนหนึ่งของป่าไม้ถาวรของชาติป่าเขาใหญ่ที่แบ่งให้ดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พื้นที่ป่าเขาใหญ่บริเวณดังกล่าวก็ยังเป็นเขตป่าไม้ถาวรตามสภาพเดิม การออก น.ส.3 หรือโฉนดที่ดินจะต้องปฏิบัติตามข้อ 5 ของบันทึกข้อตกลงระหว่างกรมที่ดินกับกรมป่าไม้วาดด้วยการพิสูจน์ที่ดินเพื่อออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ซึ่งเกี่ยวกับเขตป่าไม้ พ.ศ. 2524 และถ้าข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้มีหลักฐานการแจ้งการครอบครองที่ดิน(ส.ค.1) ได้ครอบครองที่ดินมาก่อนใช้บังคับประมวลกฎหมายที่ดิน ก็มีสิทธิครอบครองที่ดินนั้น และหากได้ทำประโยชน์ในที่ดินนั้นตลอดมาย่อมเป็นบุคคลซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่อาจออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ให้ได้ตามมาตรา 58 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2528 และมาตรา 59 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 96 ลงวันที่ 29 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2515 แต่ถ้าเป็นการครอบครองที่ดินภายหลังใช้บังคับประมวลกฎหมายที่ดิน ย่อมเป็นการครอบครองที่ดินโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และแม้จะได้ครอบครองและทำประโยชน์ตลอดมา พนักงานเจ้าหน้าที่ก็ไม่อาจออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์เป็นการเฉพาะรายให้ได้ หากมีการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าว ย่อมเป็นการออกไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้เพิกถอนเสียได้ตามมาตรา 61 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2528

2. ถ้าผู้ครอบครองที่ดินก่อนประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับและได้แจ้งการครอบครอง (ส.ค. 1) ไว้แล้ว ได้ทอดทิ้งไม่ทำประโยชน์ในที่ดิน สิทธิครอบครองย่อมสิ้นสุดลงตามมาตรา 1377 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือถ้าถูกแจ้งการครอบครองแล้วมิได้เรียกคืนการครอบครองภายใน 1 ปี สิทธิครอบครองย่อมสิ้นสุดลงตามมาตรา 1375 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ในกรณีที่ว่าวอนี้ กรมป่าไม้ได้เข้าปลูกสวนป่าในที่ลุ่มที่เป็นป่าเสื่อมโทรมมาตั้งแต่ปีแล้ว ผู้แจ้งการครอบครองไม่มีสิทธิขอลอก น.ส. 3 โดยอ้าง ส.ค. 1 ในที่ดินนั้นได้อีก

รายละเอียดของความเห็นปรากฏตามบันทึกที่ได้เสนอมานพร้อมหนังสือนี้ และในการพิจารณาเรื่องนี้มีผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมป่าไม้) และผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมที่ดิน) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริง อนึ่ง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้แจ้งผลการพิจารณาไปยังเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบตามระเบียบด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายอภัย สุรารักษ์ จุฬารัตน)

รองเลขาธิการฯ

ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

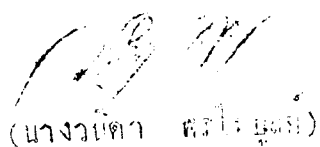
สำนักงานเลขานุการกรม

โทร. 2220208-9

โทรสาร 2241401

2263611-2

สำเนาถูกต้อง

(นางวาปีตา ศรีบุญ)

ฉีก 6 กองบัญชาการ

บันทึก

เรื่อง ปัญหาเกี่ยวกับพื้นที่ป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี

กรมป่าไม้ได้มีหนังสือ ด่วนมาก ที่ กษ 0707.02/2163 ลงวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2535 ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ที่ประชุมคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจแก้ไขปัญหาการบุกรุกถักครองพื้นที่โดยรอบอุทยานแห่งชาติ เขาใหญ่และบริเวณสองข้างทางถนนธนารักษ์ จังหวัดนครราชสีมา ได้มีมติให้ป่าไม้เขตนครราชสีมารายงานกรมป่าไม้ เพื่อขอให้กรมป่าไม้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการกฤษฎีกาตีความเกี่ยวกับการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ในเขตที่ดินที่ป่าเขาใหญ่ป่าสงวน จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งราษฎรใช้ ส.ค.1 เป็นหลักฐานในการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ดังมีรายละเอียดความเป็นมาสรุปได้ดังนี้

1. สำนักงานที่ดินอำเภอปากช่อง ออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์กับสวนป่าของหน่วยปรับปรุงต้นน้ำมูล หน้าที่ 1 (ลำตะคอง) แปลงปลูกปี 2513 ซึ่งอยู่ในเขตป่าไม้ถาวรป่าเขาใหญ่ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2506 เนื้อที่ประมาณ 100 ไร่ เมื่อเดือนกรกฎาคม 2530

2. มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2530 อนุมัติให้เปลี่ยนแปลงมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2506 โดยแบ่งพื้นที่ป่าเขาใหญ่ออกเป็นสองส่วน คือส่วนหนึ่งให้รักษาไว้เป็นป่าไม้ถาวรของชาติเนื้อที่ 3,729 ไร่ อีกส่วนหนึ่งมอบให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับไปดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเนื้อที่ 33,896 ไร่

3. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ยังไม่มอบพื้นที่ดังกล่าวให้ ส.ป.ก. เข้าดำเนินการและยังไม่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 มาตรา 25¹ ในท้องที่นั้น

¹ มาตรา 25 การกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ใดให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

4. สภาพพื้นที่ออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ยังคงมีไม้ปลูกขึ้น
อยู่อย่างหนาแน่นและปรากฏให้เห็นแนวทางตรวจการเป็นแปลง ๆ อย่างเด่นชัดใน
ระวางรูปถ่ายทางอากาศ

5. เจ้าหน้าที่ฝ่ายที่ดินเห็นว่า การออก น.ส.3 ก. ของลำเภอกว้างต้อง
ถูกต้องตามระเบียบและกฎหมาย เนื่องจากทางลำเภอได้ส่งระวางรูปถ่ายทางอากาศให้
เจ้าหน้าที่ป่าไม้ขีดแนวเขตป่าไม้ตามบันทึกข้อตกลงระหว่างกรมที่ดินกับกรมป่าไม้ว่าด้วย
การพิสูจน์ที่ดินเพื่อออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ซึ่งเกี่ยวกับเขตป่าไม้
พ.ศ. 2524 และระวางรูปถ่ายทางอากาศแผ่นที่ 160 ที่ใช้ในการออก น.ส.3 ก. นั้น
เจ้าหน้าที่ป่าไม้ผู้ตรวจสอบมิได้เขียนว่าเป็นเขตป่าไม้ จึงไม่จำเป็นต้องตั้งคณะกรรมการ
ตรวจสอบตามข้อตกลง ข้อ 5 ²

² ข้อ 5 การดำเนินการออกโฉนดที่ดิน หรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์
เป็นการเฉพาะรายตามมาตรา 59 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย
ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 96 ลงวันที่ 29 กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2515 ในเขต
ป่าไม้ ซึ่งมีหลักฐาน ส.ค.1 หรือใบรอง หรือใบเหยียบย่ำ หรือตราจอง ให้ปฏิบัติดังนี้

(1) การออกโฉนดที่ดิน ให้จังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการไม่น้อยกว่า 3 คน
ประกอบด้วยป่าไม้จังหวัดหรือผู้แทน เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดหรือผู้แทน นายอำเภอท้องที่
หรือผู้แทน และกรรมการอื่นตามที่เห็นสมควร ร่วมกันออกไปตรวจสอบพิสูจน์ที่ดินแล้วสรุป
ข้อเท็จจริงพร้อมความเห็นเสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัด ว่าสมควรออกโฉนดที่ดินให้ได้
หรือไม่ เนื่องจาก

(2) การออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ให้นายอำเภอหรือปลัดอำเภอ
ผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ แล้วแต่กรณี แต่งตั้งคณะกรรมการไม่น้อยกว่า 3 คน
ประกอบด้วยป่าไม้อำเภอ เจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดินอำเภอ ปลัดอำเภอ (เจ้าพนักงาน
ปกครอง) และกรรมการอื่นตามที่เห็นสมควร ร่วมกันออกไปตรวจสอบพิสูจน์ที่ดินแล้ว
สรุปข้อเท็จจริงพร้อมความเห็นเสนอต่อนายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้ เป็นหัวหน้าประจำ
กิ่งอำเภอ ว่าสมควรออกโฉนดที่ดินให้ได้หรือไม่ เนื่องจาก

6. เจ้าหน้าที่ฝ่ายป่าไม้เห็นว่า พื้นที่อำเภอลำปางต้องนำไปออก น.ส.3 นั้น เป็นสวนป่าของกรมป่าไม้ อยู่ในเขตป่าเขาใหญ่ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2506 ถึงแม้จะมีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2530 มอบให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับไปดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมก็ตาม แต่ยังไม่มีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในท้องที่นั้น จึงยังถือว่าเป็นป่าตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ การออก น.ส. 3 หรือโฉนดที่ดินต้องปฏิบัติตามข้อตกลง ข้อ 5

กรมป่าไม้จึงขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาตีความกรณีดังกล่าวที่ผู้แทนกรมป่าไม้ กับผู้แทนกรมที่ดินมีความเห็นแตกต่างกันเพื่อความถูกต้องในการปฏิบัติงาน ดังนี้

1. พื้นที่ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2506 กำหนดให้เป็น ป่าไม้ถาวรของชาติ ต่อมาเมื่อมีมติคณะรัฐมนตรีเปลี่ยนแปลงมติคณะรัฐมนตรีเดิมโดยมอบให้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับไปดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม แต่ยังไม่มีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในท้องที่นั้น จะถือว่า พื้นที่นั้นยังคงเป็นป่าตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ หรือไม้ การออก น.ส.3 หรือโฉนดที่ดิน จะต้องปฏิบัติตามข้อตกลงระหว่างกรมที่ดินกับกรมป่าไม้ หรือกรมที่ดินกับ ส.ป.ก. หรือไม่

2. ในกรณีที่ผู้ครอบครองที่ดินตามเอกสาร ส.ค.1 ปล่อยให้พื้นที่รกร้าง ว่างเปล่าจนเจ้าหน้าที่ป่าไม้ปลูกสวนป่าขึ้นเต็มพื้นที่มาเป็นเวลานานนับปี โดยเจ้าของที่ดิน มิได้โต้แย้งสิทธิครอบครองภายในกำหนดอายุความ จะถือว่าผู้ครอบครองที่ดินเดิมหมด สิทธิการครอบครอง หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา(กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 7) ได้พิจารณา ปัญหาดังกล่าว โดยได้ฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์(กรมป่าไม้) และผู้แทนกระทรวงมหาดไทย(กรมที่ดิน)แล้ว เห็นว่า ข้อเท็จจริงเรื่องการครอบครอง ที่ดินที่เป็นปัญหาตามที่หาข้อนี้ไม่สามารถรับฟังเป็นยุติได้ว่า การครอบครองเริ่มตั้งแต่

เมื่อใด เนื่องจากหลักฐานการแจ้งการครอบครอง (ส.ค.1) ตามมาตรา 5³ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2497 ของที่ดินบริเวณที่เป็นปัญหา เลื่อนร่างไม่ชัดเจน และประกอบกับทะเบียนนครหลวงที่ดินที่สำนักงานที่ดินอำเภอแห่งท้องที่หายไป จึงไม่อาจตรวจสอบได้ว่า ส.ค.1 ที่ผู้ขอออก น.ส.3 นำมาแสดงเป็น ส.ค.1 สำหรับที่ดินนั้น หรือไม่ว่า และการครอบครองที่ดินเริ่มตั้งแต่เมื่อใดและได้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือไม่ว่า อีกทั้งผู้ครอบครอง น.ส.3 ได้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินนั้นโดยต่อเนื่องตลอดมา หรือไม่ว่า อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 7) ได้พิจารณาข้อเท็จจริงจากคำชี้แจงของผู้แทนดังกล่าวข้างต้น ประกอบกับภาพถ่ายทางอากาศ ระยะวางแผนที่ 1:60 ที่ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมป่าไม้) เสนอ เพื่อประกอบการพิจารณาแล้ว เห็นว่าสภาพของที่ดินบริเวณดังกล่าวซึ่งเป็นที่ราบเชิงเขาในเขื่อน มีลักษณะเป็นสวนป่า เพราะปรากฏแนวถนนในพื้นที่ยังปลูกป่าและปลูกพืชไร่ ซึ่งน่าจะมิได้มีต้นหนาแน่นพอสมควรด้วย

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 7) ได้พิจารณาปัญหาข้อกฎหมายในเรื่องนี้แล้ว มีความเห็นดังต่อไปนี้

มาตรา 5 ให้ผู้ที่ได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินอยู่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ โดยไม่มีหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ที่ดิน แจ้งการครอบครองที่ดินต่อเจ้าพนักงานท้องที่ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ถ้าผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินซึ่งมีหน้าที่แจ้งการครอบครองที่ดินไม่แจ้งภายในระยะเวลาตามที่ระบุไว้ในวรรคแรก ให้ถือว่าบุคคลนั้นเจตนาละสิทธิครอบครองที่ดิน รัฐมีอำนาจยึดที่ดินดังกล่าวตามบทแห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เว้นแต่ผู้ว่าราชการจังหวัดจะวัดมีคำสั่งผ่อนผันให้เป็นการเฉพาะราย

การแจ้งการครอบครองตามความในมาตรานี้ ไม่ก่อให้เกิดสิทธิขึ้นใหม่แก่ผู้แจ้งแต่ประการใด

1. ตามข้อหาข้อที่ 1. นั้น แม้ยังไม่เป็นพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในพื้นที่ส่วนหนึ่งของป่าไม้ถาวรของชาติป่าเขาใหญ่ที่แบ่งให้ดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พื้นที่ป่าเขาใหญ่บริเวณดังกล่าวก็ยังเป็นเขตป่าไม้ถาวรตามสภาพเดิม การออก น.ส.3 หรือโฉนดที่ดินจะดังกล่าวยังเป็นเขตป่าไม้ถาวรตามระหว่างกรมที่ดินกับกรมป่าไม้ ว่าด้วยการพิสูจน์ที่ดิน เพื่อออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ซึ่งเกี่ยวกับเขตป่าไม้ พ.ศ. 2524 และหากข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้มีหลักฐานการแจ้งการครอบครองที่ดิน(ส.ค.1) ได้ครอบครองที่ดินมาก่อนใช้บังคับประมวลกฎหมายที่ดิน ผู้มีหลักฐานการแจ้งการครอบครองที่ดิน(ส.ค.1) จึงจะมีสิทธิครอบครองในที่ดินนั้น และหากได้ทำประโยชน์ในที่ดินนั้นตลอดมาย่อมเป็นบุคคลซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่อาจออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ให้ได้ตามมาตรา 58 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล

^a โปรดดูเรื่องครั้งที่ 2

^b มาตรา 58 เพื่อให้รัฐมนตรีเห็นสมควรจะให้มีการออกโฉนดที่ดิน หรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ในจังหวัดใดในปีใด ให้รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดจังหวัดที่จะทำการสำรวจรังวัดกำหนดที่หรือพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์สำหรับปีนั้น เขตจังหวัดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดไม่รวมถึงที่ที่ทางราชการได้จำแนกให้เป็นเขตป่าไม้ถาวร

เมื่อได้มีประกาศของรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดกำหนดท้องที่และวันเริ่มต้นของการเดินสำรวจรังวัดในท้องที่นั้น โดยเปิดประกาศไว้ ณ สำนักงานที่ดิน ที่ว่าการอำเภอ ที่ว่าการกิ่งอำเภอ ที่ทำการกำนัน และที่ว่าการผู้ใหญ่บ้านแห่งท้องที่ ก่อนวันเริ่มต้นสำรวจไม่ต่ำกว่าสามสิบวัน

เมื่อได้มีประกาศของผู้ว่าราชการจังหวัดตามวรรคสอง ให้บุคคลตามมาตรา 58 ทวิ วรรคสอง หรือตัวแทนของบุคคลดังกล่าว พนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่มอบหมาย เพื่อทำการสำรวจรังวัดกำหนดที่หรือพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์ในที่ดินของตนตามวันและเวลาดังพนักงานเจ้าหน้าที่ได้นัดหมาย

(มีต่อหน้าถัดไป)

กฎหมายที่ดิน ฉบับที่ ๕ พ.พ. ๒๕๒๒ มาตรา ๕๙^๖ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฉบับที่ ๖๐ ลงวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๕ แต่ไม่เป็นการครอบครองที่ดินภายหลังใช้บังคับประมวลกฎหมายที่ดิน อันเป็นการครอบครองที่ดินโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และไม่ถือสิทธิครอบครองในที่ดินนั้น แม้จะได้ครอบครองและทำประโยชน์ตลอดมา เมื่องานเจ้าหน้าที่ไม่อาจออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์เป็น การเฉพาะรายให้ใช้ได้ เมื่อมีคำขอออกจึงยื่นรับทราบการทวงถามประโยชน์ในที่ดินดังกล่าว อันเป็นการออกไปโดยสิ้นเชิงของกฎหมาย ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้เลิกถอนเสียได้ตาม มาตรา ๖๖^๗ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมายที่ดิน ฉบับที่ ๖๖ พ.ศ. ๒๕๒๕

ได้ตรวจเรื่องบรรดที่ ๑๖

ในบางเดือนข้าราชการผู้สละส่วนการค่าประโยชน์เมื่อออกหนังสือรับรอง การทำประโยชน์ เจ้าหน้าที่งานที่ดินมีอำนาจแต่งตั้งผู้ซึ่งได้ครอบครองรวมในการพิสูจน์ สอดสวนการค่าประโยชน์ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ออกใบพิสูจน์สอดสวนการค่าประโยชน์แทนตนได้ ในการปฏิบัติงานนี้ได้ตามมาตรา ๕๖ ให้เจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวล กฎหมายอาญา

มาตรา ๖๖ ในการพิสูจน์ที่ดินของราษฎรที่ออกโฉนดที่ดิน หรือ หนังสือรับรองการทำประโยชน์เป็นการเฉพาะรายไม่ว่าจะได้มีประกาศของรัฐมนตรี ตามมาตรา ๖๐ แล้วหรือไม่ก็ตาม เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาเห็นสมควร ให้ดำเนินการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ แล้วแต่กรณี ได้ตาม หลักเกณฑ์และวิธีการที่ประมวลกฎหมายที่ดินกำหนด

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินตามบรรทัดหนึ่ง ให้นำความรวมถึงผู้ซึ่งได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินต่อเนื่องมาจากร ผู้ซึ่งมีหลักฐานการแจ้งการครอบครองด้วย

มาตรา ๖๗ เมื่อความปรากฏว่าได้ออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรอง การทำประโยชน์หรือได้จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ หรือจดทะเบียน แยกสวราชภาพจดทะเบียนสหกรณ์หรือการอื่นอันมีผลให้ผู้ใดโดยพลการได้อ่อนหรือไม่ชอบด้วย (มีต่อหน้าถัดไป)

2. ในกรณีที่ผู้ครอบครองที่ดินก่อนประมวลกฎหมายที่ดินให้แจ้งกันและได้แจ้งการครอบครอง (ส.ค. 1) ไว้แล้ว หากต่อมาได้ทอดทิ้งไม่ทำประโยชน์ในที่ดิน การครอบครองย่อมสิ้นสุดลงตามมาตรา 1377^๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือหากว่าผู้ครอบครองมิได้ทอดทิ้งแต่ถูกส่งการครอบครองแล้วมิได้เรียกคืนการ

(ต่อจากเชิงอรรถที่ 7)

กฎหมาย ให้ผู้ดำรงตำแหน่งต่อไปนี้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งเพิกถอน แก้วไข หรือออกใบแทนหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน หรือเพิกถอน แก้วไข เอกสารที่ได้จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม หรือเอกสารที่ได้จดทะเบียนรายการทะเบียนสิ่งหาวิพันอันนั้นได้

(1) อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย สำหรับกรุงเทพมหานคร

(2) ผู้ว่าราชการจังหวัด สำหรับจังหวัดอื่น

ก่อนที่จะดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าพนักงานที่ดินมีอำนาจสอบสวน และเรียกโฉนดที่ดิน หนังสือรับรองการทำประโยชน์ เอกสารที่ได้จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม เอกสารที่ได้จดทะเบียนรายการทะเบียนสิ่งหาวิพันหรือเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้อง มาพิจารณา และแจ้งให้ผู้มีส่วนได้เสียทราบเพื่อให้โอกาสคัดค้าน ถ้าไม่คัดค้านภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับทราบให้ถือว่าไม่มีการคัดค้าน

เมื่อผู้มีส่วนตามวรรคหนึ่งพิจารณาประการใดแล้ว ก็ให้ดำเนินการไปตามนั้น

ถ้ามีการคัดค้านเนื่องจากการเขียนหรือพิมพ์ข้อความผิดพลาดโดยมี

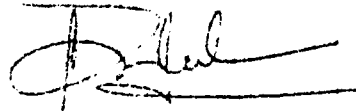
หลักฐานชัดเจน และผู้มีส่วนได้เสียยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษร ให้เจ้าพนักงานที่ดินมีอำนาจแก้ไขให้ผู้ถูกต้องได้

ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งที่สุดให้เพิกถอนหรือแก้ไขข้อความใดแล้ว ให้เจ้าพนักงานที่ดินดำเนินการตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นตามวิธีการที่อธิบดีกำหนด

^๑ มาตรา 1377 ถ้าผู้ครอบครองละเลยเจตนาครอบครองหรือไม่ใช้ที่ดินหรือที่ดินทิ้งร้าง การครอบครองย่อมสิ้นสุดลง

ถ้าเหตุอันมีสภาพเป็นเหตุชั่วคราวมีมาติดต่อกันมิให้ผู้ครอบครองยึดถือที่ดินทิ้งร้าง ทว่าทำการครอบครองไม่สุดสิ้นลง

ครอบครองภายใน 1 ปี ตามมาตรา 1375^๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
สิทธิครอบครองย่อมสิ้นสุดลงเช่นเดียวกัน ในกรณีนี้หาข้อนี้ ปรากฏว่า กรมป่าไม้ได้
เข้าปลูกสวนป่าในที่ดินที่เป็นปัญหานี้มาถึงสิบกว่าปีแล้ว ผู้แจ้งการครอบครองไม่มีสิทธิ
ขอออก น.ส.3 โดยอ้าง ส.ค.1 ในที่ดินนั้นได้อีก

(นายอัคราทร จุฬารัตน)

รองเลขาธิการฯ

ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

เมษายน 2535

+-----
^๑ มาตรา 1375 ถ้าผู้ครอบครองถูกแย่งการครอบครองโดยมิชอบด้วย
กฎหมายไซ้ ท่านว่าผู้ครอบครองมีสิทธิจะได้คืนซึ่งการครอบครอง เว้นแต่อีกฝ่ายหนึ่ง
มีสิทธิเหนือทรัพย์สินดังกล่าวซึ่งจะเป็นเหตุให้เรียกคืนจากผู้ครอบครองได้

การฟ้องคดีเพื่อเอาคืนซึ่งการครอบครองนั้น ท่านว่าต้องฟ้องภายในปีหนึ่ง
นับแต่เวลาถูกแย่งการครอบครอง